

บทที่ 4

สภาพวิทยุและโทรทัศน์ของไทยและบริเวณชายแดน

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมของผู้รับสารชาวไทยที่มีต่อสื่อกระจายเสียงจากประเทศพม่า และพฤติกรรมของผู้รับสารชาวพม่าที่มีต่อสื่อกระจายเสียงจากประเทศไทย ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องทราบเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของวิทยุและโทรทัศน์ในพื้นที่ที่ทำการศึกษา รวมทั้งสัญญาณวิทยุและโทรทัศน์(Spillover Signal) จากประเทศพม่าที่ข้ามมายังประเทศไทยและสัญญาณวิทยุและโทรทัศน์ (Spillover Signal) จากประเทศไทยที่ข้ามมายังประเทศพม่า โดยการค้นคว้าเอกสารและติดต่อกับหน่วยงานหรือบุคคลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว

4.1 สื่อวิทยุและโทรทัศน์ของประเทศไทยบริเวณชายแดน

วิทยุ

การลงสำรวจพื้นที่ ผู้วิจัยได้เลือกทำการศึกษابرเวณ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และจังหวัดท่าซี้เหล็ก ประเทศพม่า จากการสำรวจผู้วิจัยพบว่าไม่มีสถานีวิทยุและสถานีโทรทัศน์ของไทยตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เลย โดยสถานีส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในอำเภอเมืองเชียงราย อำเภอแม่จัน และอำเภอเวียงชัย ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวนครัวเรือนที่มีวิทยุ โทรทัศน์ เครื่องรับวิทยุและเครื่องรับโทรทัศน์จำแนกตามอำเภอ

ที่	อำเภอ	วิทยุ		โทรทัศน์			
		จำนวนครัวเรือนที่มีวิทยุ	จำนวนวิทยุ (เครื่อง)	จำนวนครัวเรือนที่มีโทรทัศน์	จำนวนโทรทัศน์(เครื่อง)		
					รวม	ขาว - ดำ	สี
1	เมืองเชียงราย	27,317	29,028	28,252	29,771	4,277	25,494
2	เวียงชัย	10,016	10,045	10,309	10,544	1,479	9,065
3	เวียงทอง	11,139	11,386	13,138	13,472	1,703	11,769
4	เทิง	14,509	14,983	16,604	17,999	2,886	15,113
5	พาน	27,959	28,735	31,538	32,732	2,653	30,079
6	ป่าแดด	4,813	4,960	5,850	6,483	705	5,778
7	แม่จัน	17,026	17,899	19,757	20,570	2,191	18,379
8	เชียงแสน	8,756	8,894	11,068	11,295	1,246	10,049
9	แม่สาย	15,986	16,312	16,584	17,354	1,145	16,209
10	แม่สรวย	11,180	11,463	10,956	11,166	930	10,236
11	เวียงป่าเป้า	12,377	12,715	13,319	13,374	709	12,665
12	พญาเม็งราย	6,436	6,701	8,016	8,103	1,307	6,796
13	เวียงแก่น	3,170	3,494	3,255	3,286	283	3,003
14	ขุนตาล	6,304	6,891	7,027	7,085	363	6,722
15	แม่ฟ้าหลวง	4,404	4,745	3,954	4,647	855	3,792
16	แม่ลาว	7,519	7,741	7,753	7,863	627	7,236
17	กิ่ง อ.เวียงเชียงรุ้ง	5,007	5,073	5,118	5,626	710	4,916
18	กิ่ง อ.ดอยหลวง	3,330	3,354	3,760	3,809	540	3,269
รวม		197,248	204,419	216,258	225,179	24,609	200,570

(รายงานสำมะโนหมู่บ้าน พ.ศ.2542 จังหวัดเชียงราย สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงราย สำนักงานสถิติแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี)

จังหวัดเชียงรายมีสถานีวิทยุทั้งหมด 14 สถานี กระจายเสียงในระบบเอฟ.เอ็ม.จำนวน7สถานี และกระจายเสียงในระบบเอ.เอ็ม. จำนวน 7 สถานี สถานีวิทยุในระบบเอฟ.เอ็ม. ส่วนใหญ่มีกำลังส่ง ประมาณ 4 กิโลวัตต์ (ยกเว้นสถานี สวส 914 นทพ. 100.25 ที่มีกำลังส่ง 20 กิโลวัตต์) ส่วนสถานีวิทยุในระบบเอ.เอ็ม. จะมีกำลังส่งตั้งแต่ 5 กิโลวัตต์ ไปจนถึง 50 กิโลวัตต์ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนสถานีวิทยุกระจายเสียงในจังหวัดเชียงราย

ที่	ชื่อสถานี	สังกัด	ระบบ	ความถี่	สถานที่ตั้ง
1	สถานีวิทยุกระจายเสียง กรมประมง เชียงราย	กรมประมง	FM	103	สถาบันประมงน้ำจืด อ.เวียงชัย
2	สถานีวิทยุกระจายเสียง 914 กรป.กลาง เอ.เอ็ม. เชียงราย	หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา	AM	1395	61 บ.ปงอ้อ อ.แม่จัน เชียงราย 57000
3	สถานีวิทยุกระจายเสียง 914 กรป.กลาง ภาคพิเศษ เชียงราย	หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา	AM	1179	61 บ.ปงอ้อ อ.แม่จัน เชียงราย 57000
4	สถานีวิทยุกระจายเสียง 914 กรป.กลาง เอฟ.เอ็ม เชียงราย	หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา	FM	100.25	61 บ.ปงอ้อ อ.แม่จัน เชียงราย 57000
5	สถานีวิทยุกระจายเสียง อ.ส.ม.ท.20 เชียงราย	อ.ส.ม.ท.	FM	101.25	ต.เวียงชัย อ.เวียงชัย เชียงราย 57210
6	สถานีวิทยุกระจายเสียง ทอ.เชียงราย	กองทัพอากาศ	AM	801	บ.ปากกล้วย ต.สันทราย อ.เมือง
7	สถานีวิทยุกระจายเสียง ทอ.เชียงราย ภาคพิเศษ	กองทัพอากาศ	AM	1224	บ.ปากกล้วย ต.สันทราย อ.เมือง
8	สถานีวิทยุกระจายเสียง ทอ.เชียงราย เอฟ.เอ็ม	กองทัพอากาศ	FM	94.25	บ.ปากกล้วย ต.สันทราย อ.เมือง
9	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จ.เชียงราย เอ.เอ็ม.	กรมประชาสัมพันธ์	AM	1260	ถ.พหลโยธิน ต.ริมกก อ.เมือง เชียงราย 57000
10	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จ.เชียงราย เอฟ.เอ็ม.	กรมประชาสัมพันธ์	FM	95.75	ถ.พหลโยธิน ต.ริมกก อ.เมือง เชียงราย 57000
11	สถานีวิทยุกระจายเสียง ตำรวจภูธรภาค 5 เชียงราย	ตำรวจภูธรภาค 5	FM	92.75	216 บ.สันด้อม ต.ปากอ้อ อ.เมือง เชียงราย 57000
12	สถานีวิทยุกระจายเสียง ทท.3 เชียงราย	กองทัพภาคที่ 3	AM	999	ค่ายเม็งรายมหาราช อ.เมือง เชียงราย
13	สถานีวิทยุกระจายเสียง วปด. 10	กรมการทหารสื่อสาร	AM	1080	ค่ายเม็งรายมหาราช อ.เมือง เชียงราย
14	สถานีวิทยุกระจายเสียง รด. เชียงราย	กรมการรักษาดินแดน	FM	90.75	ต.ดอยทอง อ.เมือง เชียงราย 57000

(กรมประชาสัมพันธ์, ครอบรอบ 68 ปี วันวิทยุกระจายเสียง, กรุงเทพฯ, 2541)

จากการลงสำรวจพื้นที่พบว่าบริเวณอำเภอแม่สายสามารถรับสัญญาณวิทยุจากสถานีวิทยุได้ชัดเจนที่สุดจำนวน 3 คลื่น ได้แก่

1. FM 100.25 สถานีวิทยุกระจายเสียง 914 กรป.กลาง เอฟ.เอ็ม. เชียงราย
2. FM 101.25 สถานีวิทยุกระจายเสียง อ.ส.ม.ท.20 เชียงราย
3. FM 95.75 สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จ.เชียงราย เอฟ.เอ็ม

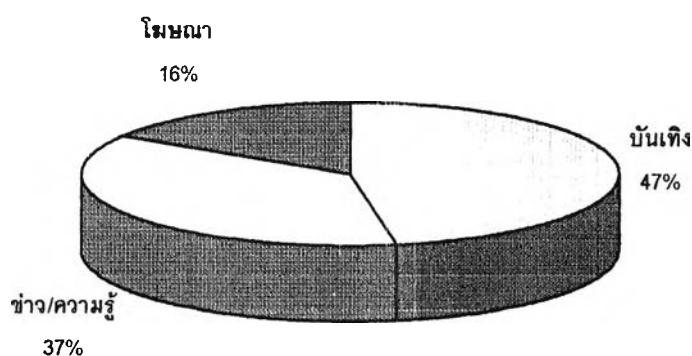
สถานีวิทยุกระจายเสียง 914 กรป.กลาง เชียงราย กระจายเสียงระบบ FM มีกำลังส่ง 20 กิโลวัตต์ สามารถแพร่กระจายเสียงได้ครอบคลุมทุกอำเภอในจังหวัดเชียงราย บริเวณรอยต่อกับจังหวัดเชียงใหม่และพะเยา รวมถึงบริเวณรอยต่อชายแดนไทย-พม่า โดยผู้วิจัยได้ข้อมูลจากแผนที่แสดงพื้นที่ให้บริการของสถานีวิทยุกระจายเสียง 914 กรป.กลาง เชียงราย

สัญญาณครอบคลุมพื้นที่ของสถานีวิทยุกระจายเสียง 914 กรป.กลาง เชียงราย FM 100.25 MHz

- พม่า (บริเวณท่าซี้เหล็ก)	- อำเภอขุนตาล
- ลาว	- อำเภอขุนแก่น
- กิ่งอำเภอแม่ฟ้าหลวง	- อำเภอพญาเม็งราย
- อำเภอแม่สาย	- อำเภอเวียงชัย
- อำเภอเชียงแสน	- อำเภอเมืองเชียงราย
- อำเภอแม่จัน	- อำเภอแม่ลาว
- กิ่งอำเภอดอยหลวง	- อำเภอพาน
- อำเภอเชียงของ	- อำเภอป่าแดด
- จังหวัดพะเยา	- อำเภอเทิง
- จังหวัดเชียงใหม่	- อำเภอแม่สรวย
- กิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง	- อำเภอเวียงป่าเป้า

FM 100.25 MHz ออกอากาศเป็นประจำทุกวัน ตั้งแต่เวลา 04.30 - 24.00 น. รวมเวลาออกอากาศทั้งหมดวันละ 19 ชั่วโมง 30 นาที มีเนื้อหารูปแบบรายการ แบ่งออกเป็นรายการประเภทบันเทิง รายการประเภทข่าว/ความรู้ และรายการโฆษณา โดยมีสัดส่วนการออกอากาศต่อวัน ดังนี้

- รายการประเภทบันเทิง ออกอากาศวันละประมาณ 9 ชั่วโมง 30 นาที คิดเป็นร้อยละ 48.7
- รายการประเภทข่าว/ความรู้ ออกอากาศวันละประมาณ 7 ชั่วโมง 20 นาที คิดเป็นร้อยละ 37.6
- รายการโฆษณา ออกอากาศวันละประมาณ 2 ชั่วโมง 40 นาที คิดเป็นร้อยละ 16.7

แผนภูมิที่ 1 แสดงสัดส่วนประเภทรายการของ FM 100.25 MHz สถานีวิทยุกระจายเสียง 914 กรป.กลาง เชียงราย (ข้อมูลจากบอร์ดของสถานีวิทยุกระจายเสียง 914 กรป.กลาง เชียงราย)

สำหรับรายการบันเทิง จะเป็นประเภทรายการเพลง โดยออกอากาศเป็นเพลงลูกทุ่งและเพลงเพื่อชีวิตเป็นส่วนใหญ่ นอกนั้นก็จะมีเพลงสากลและเพลงไทยสากลบ้าง ส่วนรายการข่าวจะถ่ายทอดสัญญาณข่าวจาก สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย (สวท.) 2 ช่วง คือ ภาคเช้า เวลา 07.00 – 07.30 น. และภาคค่ำ เวลา 19.00 – 19.30 น. นอกนั้นก็จะเป็นข่าวท้องถิ่น ข่าวบริการ โดยสถานีเป็นผู้ผลิตขึ้นเอง รายการให้ความรู้ จะเป็นประเภทสารคดี อนุรักษ์วัฒนธรรม ส่วนรายการโฆษณาจะมีทุกก่อนและหลังข่าวต้นชั่วโมง ครั้งละ 5 นาที

จากการสัมภาษณ์นายสถานีวิทยุกระจายเสียง 914 กรป.กลาง เชียงรายถึงผู้ฟังชาวพม่า พบว่ามีผู้ฟังจากพม่าให้ความสนใจเปิดรับฟังรายการจากสถานีจำนวนหนึ่ง โดยมีการส่งจดหมายมาขอ

เพลง รวมถึงส่งเทปเพลง เทปนิทานภาษาไทยใหญ่มาให้นักจัดรายการวิทยุไทยเปิดในรายการ ส่วนใหญ่จดหมายจะมาจากท้าวซีเหล็ก นอกจากจะติดต่อทางจดหมาย ยังมีผู้ฟังจากฝั่งพม่าใช้โทรศัพท์เพื่อขอเพลงและชื่นชมนักจัดรายการไทย แต่ทางสถานีไม่ได้มีการจัดเก็บจดหมาย หรือบันทึกจำนวนโทรศัพท์จากผู้ฟังรายการไว้ นายสถานียังกล่าวอีกกว่าผู้ฟังจากฝั่งพม่าส่วนใหญ่จะเป็นชาวไทยใหญ่ รองลงมาก็เป็นจีน ซึ่งสามารถฟังภาษาไทยได้ (น.ท.วัชรินทร์ วิบูลชัย หัวหน้าแผนกรายการและข่าว สถานีวิทยุกระจายเสียง 914 กรป.กลาง เชียงราย, สัมภาษณ์ 4 กุมภาพันธ์ 2545)

ตารางที่ 6 ตัวอย่างผังรายการออกอากาศ FM 100.25 MHz

เวลา	รายการ	ผู้ดำเนินรายการ	หมายเหตุ
04.30-04.45	ขงดีจากไบลาน	ร.อ.หญิงจุฬาศักดิ์ชัย ภูทองอ่อน	ภาคบังคับ
04.45-05.00	ฝากไว้ให้คิด	คุณสุวิมล วรสิทธิ์	ภาคบังคับ
05.00-05.30	เพลงสากลยามเช้า	น.ท.หญิงพัทริยา ประเทศรัตน์	ภาคบังคับ
05.30-05.55	ลูกทุ่งรุ่งอรุณ	น.ท.หญิงพัทริยา ประเทศรัตน์	ภาคบังคับ
05.55-06.00	สปรอต		
06.00-06.05	ข่าว-จึงเกิด		
06.05-06.10	สารคดี/สปรอต		
06.10-06.32	เพลงสบายสไตล์แพนจอย	คุณทินกร แก้วกล้า	
06.32-06.55	วันนี้ที่เชียงราย	คุณวิษณุ พุทธารักษ์	
06.55-07.00	สปรอต		
07.00-07.30	ถ่ายทอดข่าวจาก สวท.		
07.30-07.55	วันนี้ที่เชียงราย	คุณวิษณุ พุทธารักษ์	
07.55-08.00	สปรอต		
08.00-08.05	ข่าว THAI RADIO NEWS-จึงเกิด		
08.05-08.10	สารคดี/สปรอต		
08.10-08.55	เพลงรักจากฟลอรา	สรวาณี โกมิพัฒน์	
08.55-09.00	สปรอต		
09.00-09.05	ข่าว THAI RADIO NEWS-จึงเกิด		
09.05-09.10	สารคดี/สปรอต		
09.10-09.55	ร้องเสียงสควาร์	คุณทินกร แก้วกล้า	

เวลา	รายการ	ผู้ดำเนินรายการ	หมายเหตุ
09.55-10.00	สพอต		
10.00-10.05	ข่าว THAI RADIO NEWS-จิงเกิ้ล		
10.05-10.10	สารคดี/สพอต		
10.10-10.55	ร้องเสียงสแควร์	คุณรัตดา พิทักษ์ษา	
10.55-11.05	สพอต		
11.00-11.05	ข่าว THAI RADIO NEWS-จิงเกิ้ล		
11.05-11.10	สารคดี/สพอต		
11.05-11.30	รายการ วันใหม่ที่เชียงรายได้	คุณนภารัตน์ ผึ้งผล	
11.32-11.55	รายการ วันใหม่ที่เชียงรายได้	คุณสกุล วรสิทธิ์	
11.55-12.00	สพอต		
12.00-12.10	ข่าว-จิงเกิ้ล/สพอต		
12.10-12.32	เที่ยงวันแมกกาซีน	สุวิมล เจริญขันธ์	
12.32-12.55	สื่อมวลชนเสียงสันติ	ทีมงาน (เทป)	
12.55-13.00	สพอต		
13.00-13.05	ข่าว THAI RADIO NEWS-จิงเกิ้ล		
13.05-13.10	สารคดี/สพอต		
13.10-13.55	สืบสานวัฒนธรรม	คุณทินกร แก้วกล้า	
13.55-14.00	สพอต		
14.00-14.05	ข่าว THAI RADIO NEWS-จิงเกิ้ล		
14.05-14.10	สารคดี/สพอต		
14.10-14.55	ลูกทุ่งชิงๆ	คุณทินกร แก้วกล้า	
14.55-15.00	สพอต		
15.00-15.05	ข่าว THAI RADIO NEWS-จิงเกิ้ล		
15.05-15.10	สารคดี/สพอต		
15.10-15.55	คัมภีร์เพลงลูกทุ่ง/ตำนานเพลงเพื่อชีวิต	คุณทินกร แก้วกล้า	
15.55-16.00	สพอต		
16.00-16.05	ข่าว THAI RADIO NEWS-จิงเกิ้ล		
16.05-16.10	สารคดี/สพอต		
16.10-16.30	ฟังสบายสไตล์ลาวัลย์	คุณลัดดา กองดา	
16.30-16.55	เรือนค่านำสุข	คุณวิษณุ พุทธารักษ์	
16.55-17.00	สพอต		

เวลา	รายการ	ผู้ดำเนินรายการ	หมายเหตุ
17.00-17.05	ข่าว THAI RADIO NEWS-จึงเกิด		
17.05-17.10	สารคดี/สพอต		
17.10-17.55	ร้องเสียงสแควร์	คุณหทัยทิพย์	
17.55-18.00	สพอต		
18.00-18.15	เคารพธงชาติ/รายการจากใจถึงใจ	วค.914 คนก.3นทพ.	ภาคบังคับ
18.15-18.30	รายงานจากผู้สื่อข่าว 914	วค.914 คนก.3นทพ.	ภาคบังคับ
18.30-19.00	หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาสรรสร้าง	วค.914 คนก.3นทพ.	ภาคบังคับ
19.00-19.30	ถ่ายทอดข่าวจาก สวท.	ข่าว	ข่าว
19.30-19.55	ร้องเสียงสแควร์	ทีมงานคุณวันชัย นุสวัสถ์	
19.55-20.00	สพอต		
20.00-20.05	ข่าว THAI RADIO NEWS-จึงเกิด		
20.05-20.10	สารคดี/สพอต		
20.10-20.55	ร้องเสียงสแควร์	ทีมงานคุณวันชัย นุสวัสถ์	
20.55-21.00	สพอต		
21.00-21.05	ข่าว THAI RADIO NEWS-จึงเกิด		
21.05-21.10	สารคดี/สพอต		
21.10-21.55	ร้องเสียงสแควร์	ทีมงานคุณวันชัย นุสวัสถ์	
21.55-22.00	สพอต		
22.00-22.05	ข่าว THAI RADIO NEWS-จึงเกิด		
22.05-22.10	สารคดี/สพอต		
22.10-22.55	เพลงรักจากฟลอรา	หนุ่ม ศตวรรษ	
22.55-23.00	สพอต		
23.00-23.05	ข่าว-จึงเกิด		
23.05-23.10	สารคดี/สพอต		
23.10-23.55	เพลงรักจากฟลอรา	หนุ่ม ศตวรรษ	
23.55-24.00	สพอต/ปิดสถานี		

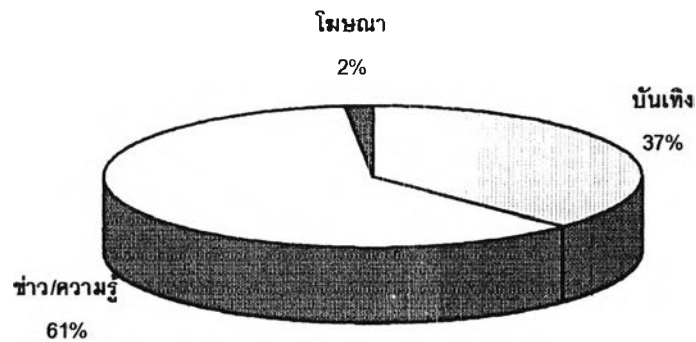
สถานีวิทยุกระจายเสียง อ.ส.ม.ท.20 เชียงราย ออกอากาศระบบ FM มีกำลังส่ง 1 กิโลวัตต์ รัศมีการส่งครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 1 จังหวัด และรอยต่อกับจังหวัดข้างเคียง 100-200 กิโลเมตรโดยประมาณ โดยผู้วิจัยได้ข้อมูลจากแผนที่แสดงพื้นที่ให้บริการของจากแผนที่แสดงพื้นที่ให้บริการของ สถานีวิทยุกระจายเสียง อ.ส.ม.ท.20 เชียงราย

สัญญาณครอบคลุมพื้นที่ของสถานีวิทยุ อ.ส.ม.ท. จ.เชียงราย FM 101.25 MHz

- พม่า (บริเวณท่าขี้เหล็ก)	- อำเภอขุนตาล
- ลาว	- อำเภอขุนแก่น *การรับฟังรบกวน
- กิ่งอำเภอแม่ฟ้าหลวง*การรับฟังรบกวน	- อำเภอพญาเม็งราย
- อำเภอแม่สาย	- อำเภอเวียงชัย
- อำเภอเชียงแสน	- อำเภอเมืองเชียงราย
- อำเภอแม่จัน	- อำเภอแม่ลาว
- กิ่งอำเภอดอยหลวง	- อำเภอพาน *การรับฟังรบกวน
- อำเภอเชียงของ	- อำเภอป่าแดด
- จังหวัดพะเยา	- อำเภอเทิง
- จังหวัดเชียงใหม่	- อำเภอแม่สรวย *การรับฟังรบกวน
- กิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง	- อำเภอเวียงป่าเป้า *การรับฟังรบกวน

FM 101.25 MHz ออกอากาศเป็นประจำทุกวัน ตั้งแต่เวลา 05.00- 24.00 น. รวมเวลาออกอากาศทั้งหมดวันละ 19 ชั่วโมง มีเนื้อหารูปแบบรายการ แบ่งออกเป็นรายการประเภทบันเทิง รายการประเภทข่าว/ความรู้ และรายการโฆษณา โดยมีสัดส่วนการออกอากาศต่อวัน ดังนี้

- รายการประเภทบันเทิง ออกอากาศวันละประมาณ 7 ชั่วโมง 6 นาที คิดเป็นร้อยละ 37.37
- รายการประเภทข่าว/ความรู้ ออกอากาศวันละประมาณ 11 ชั่วโมง 34 นาที คิดเป็นร้อยละ 60.88
- รายการโฆษณา ออกอากาศวันละประมาณ 20 นาที คิดเป็นร้อยละ 1.75

แผนภูมิที่ 2 แสดงสัดส่วนประเภทรายการ FM 101.25 MHz สถานีวิทยุ อ.ส.ม.ท. จ.เชียงราย (ข้อมูลจากบอร์ดของสถานีวิทยุ อ.ส.ม.ท. จ.เชียงราย)

รายการข่าวจะถ่ายทอดสัญญาณข่าวผ่านดาวเทียมจาก สำนักข่าวไทย ทุกต้นชั่วโมง และสัญญาณจากBBC ออกอากาศทุกวัน ในเวลา 19.30 – 20.00 น.นอกจากนั้นสถานียังถ่ายทอดสัญญาณข่าวจากกรมประชาสัมพันธ์ทุกวัน มี 2 ช่วงเวลา คือภาคเช้า เวลา 07.00 - 07.30 น. และภาคค่ำ เวลา 19.00 – 19.30 น. ส่วนข่าวท้องถิ่น ข่าวบริการ สถานีจะเป็นผู้ผลิตขึ้นเอง รายการบันเทิงจะเป็นประเภทรายการเพลง โดยออกอากาศเป็นเพลงสากลและเพลงไทยสากล จะมีลูกทุ่งและเพลงเพื่อชีวิตบ้าง รายการให้ความรู้ จะเป็นประเภทสารคดี ความรู้ต่างๆและ รายการสนทนา “ถึงลูกถึงคน” และ “เจาะกระแสโลก” ที่ส่งสัญญาณมาจาก อ.ส.ม.ท. กรุงเทพฯ ส่วนรายการโฆษณาจะมีหลังข่าวผ่านดาวเทียม สำนักข่าวไทยในต้นชั่วโมง ครั้งละ 2 นาที

จากการสัมภาษณ์นายสถานีวิทยุ อ.ส.ม.ท. จังหวัดเชียงราย ถึงผู้รับฟังคนพม่า พบว่ามีผู้รับฟังจากฝั่งพม่าเปิดรับฟังรายการจากสถานี อ.ส.ม.ท. FM 101.25 MHz จากการที่มีผู้ฟังจากพม่าติดต่อเข้ามาที่สถานี เพื่อขอเพลง โดยโทรศัพท์เข้ามามากที่สุด ส่วนจดหมายมีค่อนข้างน้อย นายสถานียังกล่าวอีกว่าเป็นผู้ฟังที่มาจากท่าขี้เหล็ก เพราะกำลังส่งของสถานีน่าจะครอบคลุมถึงแค่บริเวณท่าขี้เหล็กเท่านั้น (อนุสรณ์ สร้อยเพชร, นายสถานีวิทยุ อ.ส.ม.ท. จังหวัดเชียงราย, สัมภาษณ์ 26 เมษายน 2547)

ตารางที่ 7 ตัวอย่างผังการออกอากาศรายการ FM 101.25 MHz

เวลา	ชื่อรายการ	ประเภทรายการ	ผู้ดำเนินรายการ
05.00-06.00	พลังชีวิต	ความรู้	อำมร บรรจง
06.00-06.08	เทียบข่าว/ ข่าวท้องถิ่น	ข่าว	เอกสิทธิ์ สมิทรปัญญา
06.08-06.10	สเปดโฆษณา	โฆษณา	
06.10-06.34	ข่าวสารนนานดา	ความรู้	ถาวร อะทะวงษา
06.34-07.00	ข่าวเช้าเพื่อชาวเชียงราย	ความรู้	เทียนชัย ภูสมมติ
07.00-07.30	ข่าวกรมประชาสัมพันธ์	ข่าว	กรมประชาสัมพันธ์
07.30-08.00	ก้าวทันข่าว	ข่าว	สำนักข่าวไทย
08.00-08.08	ข่าวผ่านดาวเทียม สำนักข่าวไทย	ข่าว	สำนักข่าวไทย
08.08-08.10	สเปดโฆษณา	โฆษณา	
08.10-08.34	ศิวาวาไรตี้	บันเทิง	อรรพรรณ สุวรรณจิตต์
08.34-09.00	ศิวาวาไรตี้	บันเทิง	อรรพรรณ สุวรรณจิตต์
09.00-09.10	ข่าวผ่านดาวเทียม สำนักข่าวไทย	ข่าว	สำนักข่าวไทย
09.10-09.34	ศิวาวาไรตี้	บันเทิง	อรรพรรณ สุวรรณจิตต์
09.34-10.00	ศิวาวาไรตี้	บันเทิง	วิจิตรา พรหมพันธ์
10.00-10.08	ข่าวผ่านดาวเทียม สำนักข่าวไทย	ข่าว	สำนักข่าวไทย
10.08-10.10	สเปดโฆษณา	โฆษณา	
10.10-10.34	ศิวาวาไรตี้	บันเทิง	วิจิตรา พรหมพันธ์
10.34-11.00	ศิวาวาไรตี้	บันเทิง	วิจิตรา พรหมพันธ์
11.00-11.08	ข่าวผ่านดาวเทียม สำนักข่าวไทย	ข่าว	สำนักข่าวไทย
11.08-11.10	สเปดโฆษณา	โฆษณา	
11.10-11.34	ศิวาวาไรตี้	บันเทิง	วิจิตรา พรหมพันธ์
11.34-12.00	ศิวาวาไรตี้	บันเทิง	วิจิตรา พรหมพันธ์
12.00-12.30	สรุปข่าวเที่ยงวัน	ข่าว	สำนักข่าวไทย
12.30-13.00	คุยข่าวชาวท้องถิ่น/10นาทีข่าว	ข่าว	อรรพรรณ/เอกสิทธิ์
13.00-13.08	ข่าวผ่านดาวเทียม สำนักข่าวไทย	ข่าว	สำนักข่าวไทย
13.08-14.00	อ.ส.ม.ท. เพื่อชุมชน	ความรู้	เอกสิทธิ์ สมิทรปัญญา
14.00-14.08	ข่าวผ่านดาวเทียม สำนักข่าวไทย	ข่าว	สำนักข่าวไทย
14.08-15.00	อ.ส.ม.ท. เพื่อชุมชน	ความรู้	เอกสิทธิ์ สมิทรปัญญา
15.00-15.08	ข่าวผ่านดาวเทียม สำนักข่าวไทย	ข่าว	สำนักข่าวไทย

เวลา	ชื่อรายการ	ประเภทรายการ	ผู้ดำเนินรายการ
15.08-15.10	สปรอตโฆษณา	โฆษณา	
15.10-16.00	ศิลปินาไรตี้	บันเทิง	วรรษัย ปัญญาแพง
16.00-16.08	ข่าวผ่านดาวเทียม สำนักข่าวไทย	ข่าว	สำนักข่าวไทย
16.08-16.10	สปรอตโฆษณา	โฆษณา	
16.10-16.34	ศิลปินาไรตี้	บันเทิง	วรรษัย ปัญญาแพง
16.34-17.00	ศิลปินาไรตี้	บันเทิง	วรรษัย ปัญญาแพง
17.00-17.08	ข่าวผ่านดาวเทียม สำนักข่าวไทย	ข่าว	สำนักข่าวไทย
17.08-17.10	สปรอตโฆษณา	โฆษณา	
17.10-17.34	ศิลปินาไรตี้	บันเทิง	เอกสิทธิ์ สมินทรปัญญา
17.34-18.00	ศิลปินาไรตี้	บันเทิง	เอกสิทธิ์ สมินทรปัญญา
18.00-18.45	เทียบเวลา เคารพธงชาติ/ ข่าวพระราชสำนัก / คิวข่าวมาคุย	ข่าว	สำนักข่าวไทย
18.45-19.00	อ.ส.ม.ท. บริการ	ข่าว	สำนักข่าวไทย
19.00-19.30	ข่าวกรมประชาสัมพันธ์	ข่าว	กรมประชาสัมพันธ์
19.30-20.00	ข่าว BBC	ข่าว	สำนักข่าวไทย
20.00-20.08	ข่าวผ่านดาวเทียม สำนักข่าวไทย	ข่าว	สำนักข่าวไทย
20.08-21.00	ก้าวทันโลก	ข่าว	สำนักข่าวไทย
21.00-21.08	ข่าวผ่านดาวเทียม สำนักข่าวไทย	ข่าว	สำนักข่าวไทย
21.08-21.10	สปรอตโฆษณา	โฆษณา	
21.10-21.34	ศิลปินาไรตี้	บันเทิง	กมล จันกุลดี
21.34-22.00	ศิลปินาไรตี้	บันเทิง	กมล จันกุลดี
22.00-22.08	ข่าวผ่านดาวเทียม สำนักข่าวไทย	ข่าว	สำนักข่าวไทย
22.08-22.10	สปรอตโฆษณา	โฆษณา	
22.10-22.34	ศิลปินาไรตี้	บันเทิง	กมล จันกุลดี
22.34-23.00	สาระบันเทิงเพื่อชุมชน	ความรู้	กมล จันกุลดี
23.00-23.08	ข่าวผ่านดาวเทียม สำนักข่าวไทย	ข่าว	สำนักข่าวไทย
23.08-24.00	ถึงลูกถึงคน	ความรู้	สรยุทธ สุทัศนะจินดา
24.30-05.00	รายการจาก อ.ส.ม.ท. กรุงเทพฯ		

หมายเหตุ เฉพาะวันเสาร์ เวลา 20.08-21.00 น. เป็นรายการ เจาะกระแสโลก

เวลา 23.08-24.00 น. เป็นรายการ สาระบันเทิงเพื่อชุมชน

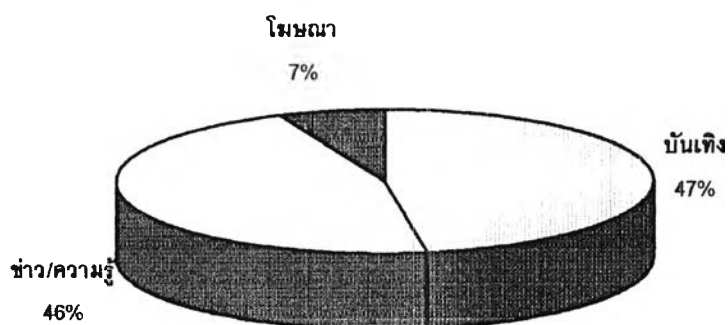
สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จ.เชียงราย ออกกระจายเสียงระบบ FM มีกำลังส่ง 1 กิโลวัตต์ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดเชียงรายทุกอำเภอ โดยผู้วิจัยได้ข้อมูลจากแผนที่แสดงพื้นที่ให้บริการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จ.เชียงราย

สัญญาณครอบคลุมพื้นที่ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จ.เชียงราย FM 95.75 MHz

- อำเภอแม่สาย (รวมถึงบริเวณท่าช้างเหล็ก)	- อำเภอขุนตาล
- กิ่งอำเภอแม่ฟ้าหลวง	- อำเภอเวียงแก่น
- อำเภอเชียงแสน	- อำเภอพญาเม็งราย
- อำเภอแม่จัน	- อำเภอเวียงชัย
- อำเภอเชียงของ(บางพื้นที่ระดับสัญญาณต่ำ-รับไม่ได้)	- อำเภอเมืองเชียงราย
- บางส่วนของจังหวัดพะเยา	- อำเภอแม่ลาว
- บางส่วนของจังหวัดเชียงใหม่	- อำเภอพาน
- อำเภอแม่สรวย	- อำเภอป่าแดด
- อำเภอเวียงป่าเป้า (บางพื้นที่ระดับสัญญาณต่ำ-รับไม่ได้)	- อำเภอเทิง

FM 95.75 MHz ออกอากาศเป็นประจำทุกวัน ตั้งแต่เวลา 04.50- 24.00 น. รวมเวลาออกอากาศทั้งหมดวันละ 19 ชั่วโมง 10 นาที มีเนื้อหารูปแบบรายการ แบ่งออกเป็นรายการประเภทบันเทิง รายการประเภทข่าว/ความรู้ และรายการโฆษณา โดยมีสัดส่วนการออกอากาศต่อวัน ดังนี้

- รายการประเภทบันเทิง ออกอากาศวันละประมาณ 9 ชั่วโมง 5 นาที คิดเป็นร้อยละ 47.39
- รายการประเภทข่าว/ความรู้ ออกอากาศวันละประมาณ 8 ชั่วโมง 50 นาที คิดเป็นร้อยละ 46.09
- รายการโฆษณา ออกอากาศวันละประมาณ 1 ชั่วโมง 15 นาที คิดเป็นร้อยละ 6.52

แผนภูมิที่ 3 แสดงสัดส่วนประเภทรายการ FM 95.75 MHz สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จ. เชียงราย (ข้อมูลจากบอร์ดของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จ. เชียงราย)

รายการข่าวจะถ่ายทอดสัญญาณข่าวสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ ทุกวัน 4 ช่วง คือ ภาคเช้า เวลา 07.00 – 08.00 น. ภาคเที่ยง เวลา 12.00 – 13.00 น. และภาคค่ำ เวลา 19.00 – 19.30 น. และเวลา 20.00 – 20.30 น. รวมถึงข่าวสั้น 10 นาทีทุกต้นชั่วโมง ส่วนข่าวท้องถิ่นข่าวบริการ สถานีจะเป็นผู้ผลิตขึ้นเอง รายการบันเทิง จะเป็นประเภทรายการเพลง โดยออกอากาศเป็นเพลงสากลและเพลงไทยสากล ซึ่งเป็นรายการที่ถ่ายทอดผ่านดาวเทียมจากกรุงเทพฯ คือ รายการ EFM ซึ่งออกอากาศตั้งแต่เวลา 09.00 – 18.00 น. และ 21.00 - 23.00 น. ส่วนรายการให้ความรู้ จะเป็นประเภทสารคดี ความรู้ต่างๆ ที่ผลิตโดยหน่วยงานต่างๆที่เข้ามาใช้เวลาของสถานี เช่น การไฟฟ้าฝ่ายผลิต กรมประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ฯลฯ และรับรายการสารคดีบางส่วนจาก สวท. กรุงเทพฯ ส่วนรายการโฆษณาจะมีทุกต้นชั่วโมง ครั้งละ 5 นาที

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงราย ถึงผู้รับฟังคนพม่า พบว่ามีผู้รับฟังจากฝั่งพม่าเปิดรับฟังรายการจากสถานี จากการที่มีผู้ฟังจากพม่าติดต่อเข้ามาที่สถานี เพื่อขอเพลง โดยส่งเป็นจดหมายมาจากท่าขี้เหล็ก แต่ในช่วงหลังๆไม่ค่อยมีจดหมายเข้ามา แต่มีการโทรศัพท์เข้ามาแทน (ปริธยานันธรณ์ สงศ์รอด, ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงราย, สัมภาษณ์ 26 เมษายน 2547)

ตารางที่ 8 ตัวอย่างผังการออกอากาศหลัก FM 95.75 MHz

เวลา/วัน	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	อาทิตย์
04.50	ทดลองเครื่อง/เปิดสถานี						
05.00	รายการรับอรุณ (อากาศ ศรีนิม)					สาระเกษตร	รศส.เพื่อนเกษตร / กบข.
05.30	ผู้บริโภคสัมพันธ์	สุขใจไปกับพลังงาน	ไฟฟ้าบริษัท (กฟผ.)	รายการธรรมะสู่สันติ รายการฮิสธรรมะ	ชีวิตท่านกับประกันสังคม	ก้าวไปกับปฏิรูปการศึกษา	นเรศวรสัมพันธ์ (มน.เรศวร)
06.00	รายการ เพื่อนยามเช้า (ดวงจิต) / บทความประจำวัน						
	วันพระเป็นธรรมะบรรพชา จากวัดป่าบาง อ.พาน จ.เชียงราย โดย พระครูชลาภวิวัฒน์คุณ						
06.30	รายการ ได้ฟ้าล้านนา (สัมพันธ์ ช้างทอง)					ได้ฟ้าล้านนา (แหลมเพชร)	
07.00	ถ่ายทอดข่าวและรายงานพิเศษ / สารคดี จาก สวท.กทม.						
08.00	เทียบเวลา-เคารพธงชาติ / ข่าว ประมวลราคา						
08.15	รายการ เชียงรายบ้านเรา (ของหน่วยงาน)					นายกทักษิณคุยกับประชาชน	ป้าอุกถรรรม
	ร.พ. / สสจ.	ขนส่งสัมพันธ์	บ้านเมืองเชียงราย	รศส.กรุงเทพฯ, ออมสิน, เชียงรายก้าวหน้า	ททท., ฟังที่นี่มีงาน		ผู้ว่า CEO (ปชส.)
09.00	รายการ EFM (โฆษณา) 09.00-12.00 คัดข่าว/สปอต ทุกต้นชั่วโมง						
12.00	ถ่ายทอดข่าวภาคกลางวัน และรายงานพิเศษ / สารคดี จาก สวท.กทม.						
13.00	เสียงวิทยุชุมชนเชียงราย					เชียงรายน่าอยู่ (วิเชียร)	ห่วงเพื่อน (สมาคมวางแผนครอบครัว)
13.30	รายการ EFM (โฆษณา) 13.30-18.00 คัดข่าว/สปอต ทุกต้นชั่วโมง						
17.00	ข่าวท้องถิ่นประจำวัน (ข่าวสั้น 10 นาที)						
17.10	รายการ EFM (โฆษณา)						
18.00	เคารพธงชาติ						
18.01	รายการ หมุนตามวัน จาก สวท.กทม.						
19.00	ถ่ายทอดข่าวภาคค่ำ (1) และรายการจาก สวท.กทม.						
19.30	รายการ รวมพลังล้างบางยาเสพติด (คุณกรกมล กองแก้ว)					เชียงรายพัฒนา	เชียงรายปริทรรศน์
20.00	เทียบเวลา-ถ่ายทอดข่าวภาคค่ำ (2) จาก สวท.กทม.						
20.30	เสียงจาก สวท. เชียงราย (อ.ชัยวัฒน์)			กระทรวงแรงงานพบประชาชน	ธรรมะจาก สวท. เชียงราย	แม่ฟ้าหลวงพบประชาชน ราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยโน หัวใจประชาชน	สภาวัฒนธรรมพบประชาชน (สภาวัฒนธรรม เชียงราย)
21.00	รายการ EFM (โฆษณา) 21.10—23.00 คัดข่าว/สปอต ทุกต้นชั่วโมง						
23.00	รายการ รัฐสภาของเรา (ทีมงาน สวท.เชียงราย)					คลื่นไสววิทยุ (ดีเจ.เขาวงกต)	
24.00	ปิดสถานี						

โทรทัศน์

สำหรับสถานีโทรทัศน์ จังหวัดเชียงรายมีสถานีถ่ายทอดสัญญาณโทรทัศน์จากส่วนกลางทั้ง 6 ช่อง ได้แก่

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนสถานีโทรทัศน์ในจังหวัดเชียงราย

ที่	สถานีโทรทัศน์	กำลังส่ง(กิโลวัตต์)
1.	สถานีโทรทัศน์ อ.ส.ม.ท. ช่อง 3	100
2.	สถานีโทรทัศน์ ททบ. ช่อง 5	100
3.	สถานีโทรทัศน์ ททบ. ช่อง 7	100
4.	สถานีโทรทัศน์ อ.ส.ม.ท. ช่อง 9	100
5.	สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11	100
6.	สถานีโทรทัศน์ไอทีวี	500

ดังนั้นประชาชนในพื้นที่อำเภอแม่สาย จึงสามารถรับสัญญาณโทรทัศน์ของไทยได้ทั้ง 6 ช่อง สถานีแต่ความชัดเจนจะแตกต่างกันตามกำลังส่งของแต่ละสถานี โดยสถานีที่สามารถรับได้ชัดเจนที่สุดคือสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ที่มีกำลังส่ง 500 กิโลวัตต์ และสถานีโทรทัศน์ ททบ. ช่อง 7 ที่มีสถานีถ่ายทอดสัญญาณตั้งอยู่ในเขตอำเภอแม่จัน ซึ่งเป็นสถานีที่ตั้งใกล้เขตชายแดนมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ความชัดเจนของการรับสัญญาณยังขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น ลักษณะทางภูมิศาสตร์ในแต่ละพื้นที่ของฝั่งพม่า ได้แก่ระยะห่างจากชายแดนไทย ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบหรือมีภูเขาบังสัญญาณ บางครั้งอาจขึ้นอยู่กับคลื่นสัญญาณของพม่าที่ใช้ออกอากาศในขณะนั้น หากบังเอิญทับกับคลื่นของไทยจะทำให้สัญญาณของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ชัดเจน เช่นช่อง MRTVของพม่า เมื่อถึงเวลาเปิดสถานี จะรบกวนทำให้สัญญาณภาพของช่อง 11ของไทยไม่ชัดเจน จากการสัมภาษณ์หัวหน้าแผนกช่าง ชมรมเคเบิลแม่สาย ได้ให้ข้อมูลว่า “...Myanmarจะแทรก ช่วงหัวค่ำ ถ้าสมมติตั้งเสาธรรมดา ตั้งปลีกมันจะแทรก ส่วนมากก็จะแทรกช่อง 11นะครับ ถ้าของเราถ้าวันปกติอย่างนี้นะครับมันจะรับได้ช่อง11 มันจะเห็นภาพฟังเสียงได้ แต่ถ้าเป็นช่วงเย็นๆภาพจะเป็นพม่า แต่เสียงอาจจะเป็นของเรา...”

(นพดล ,หัวหน้าแผนกช่าง ชมรมเคเบิลแม่สาย,สัมภาษณ์ 10 เมษายน 2547)

4.2 สื่อวิทยุและโทรทัศน์ของประเทศพม่าบริเวณชายแดน

ทางด้านสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศพม่าที่ข้ามชายแดนมาในฝั่งประเทศไทย บริเวณอำเภอแม่สาย ผู้วิจัยพบว่ารับสัญญาณวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศพม่าได้ไม่ชัดเจน โดยในเรื่องนี้ น.ท.วัชรินทร์ วิบูลชัย หัวหน้าแผนกสายการและข่าว สถานีวิทยุกระจายเสียง 914 กรป.กลาง เชียงราย ได้กล่าวว่า "...ของเขาไม่มีสถานีวิทยุที่จะฟังได้ชัดๆ...เราไม่มีข้อมูลของเขาเลยแม้แต่นิดเดียว...สถานีเขาตั้งอยู่ไหนบ้างยังไม่รู้เลย... เราไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับสถานีของเขา เพราะว่าการที่เราจะรับคลื่นสถานีไหนได้ เราจะต้องมีข้อมูลด้วยว่า เขาออกอากาศยังไร เวลาไหน คลื่นความถี่เท่าไร มันถึงจะรับได้... และการบริโภคสื่อของเขาก็คือสื่อของประเทศไทยเท่าที่ทราบ..."(น.ท.วัชรินทร์ วิบูลชัย, สัมภาษณ์ 4 กุมภาพันธ์ 2545)

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถอ้างอิงได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่างๆ ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสื่อวิทยุและโทรทัศน์ของประเทศพม่าดังนี้

ใน "พม่าผ่าเมือง" (2531) ได้กล่าวถึงสื่อมวลชนของพม่าไว้ว่า ประชาชนพม่าส่วนใหญ่จะไม่เชื่อถือข่าวสารจากสื่อมวลชนซึ่งเป็นที่รู้จักกันอยู่แล้วว่าเป็นเครื่องมือของรัฐบาล และพบว่าประชาชนพม่าส่วนใหญ่ฟังและเชื่อถือข่าวสารสถานีวิทยุ บีบีซี (BBC : British Broadcasting Corporation) ของอังกฤษมากกว่าข่าวของ บีบีเอส (BBS : Burmese Broadcasting Service) ของรัฐบาลพม่า สำหรับสื่อมวลชนในรูปของโทรทัศน์ซึ่งพม่าเพิ่งจะพัฒนามาได้เพียง 8 ปี (เอกสารตีพิมพ์เมื่อ 2531) จึงทำให้มีศักยภาพต่ำในการแพร่กระจายข่าว จำนวนเครื่องรับโทรทัศน์ยังมีน้อยอยู่มากเมื่อเทียบกับอัตราของประชากรทั่วประเทศ เหตุหนึ่งนั้นเป็นเพราะกำลังซื้อของประชาชนมีต่ำ อีกทั้งนโยบายของรัฐบาลก็ยังกำหนดภาษีไว้สูงเกินมากจนเป็นอุปสรรคอีกประการหนึ่งของการได้มาและมีไว้ครอบครอง ข้อสำคัญไปกว่านั้นคือ ไม่มีไฟฟ้าทั่วถึงพอที่จะใช้ได้กับการรับเครื่องรับภาพโทรทัศน์ นอกจากเขตเมืองใหญ่เท่านั้น

นอกจากนี้รายการโทรทัศน์ที่ออกอากาศก็มีอย่างจำกัดเพียง 2 ชั่วโมงต่อวัน การเสนอรายการข่าวในประเทศค่อนข้างเป็นไปในลักษณะอนุรักษ์นิยมอย่างมาก และเกือบเรียกได้ว่าเป็นการโฆษณาชวนเชื่อเสียมากกว่า หรือไม่ก็ออกไปในทางที่เป็นสารคดีที่มักเสนอการปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่รัฐบาลในงานพิธีต่างๆเป็นส่วนมาก รวมทั้งการเสนอไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบข่าวสารหรือรายการอื่นใด ก็

มักใช้วิธีการนำเสนอที่ไม่ชวนติดตามนัก ทำให้การติดตามข่าวของประชาชนในพม่าไม่มีความกระตือรือร้นต่อข่าวสารของทางราชการเท่าที่ควร ข่าวดาวเทียมจากต่างประเทศอาจจะเป็นรายการข่าวที่ได้รับความสนใจพอสมควร

จาก *Handbook of the media in Asia*, edited by Shelton A. Gunaratne. (2000) ได้กล่าวถึงสื่อมวลชนในพม่า ดังนี้

สื่อมวลชนทุกชนิดของพม่าถูกควบคุมโดยรัฐบาลทั้งหมด ซึ่งพม่าจัดเป็นประเทศที่เข้มงวดในการควบคุมและเซ็นเซอร์สื่อมากประเทศหนึ่งในเอเชีย

วิทยุ

พม่ามีวิทยุเพียง 1 สถานี คือ Myanmar Athan หรือ Radio Myanmar ออกอากาศกระจายเสียงทั่วประเทศผ่านสถานีส่ง 5 แห่งที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองย่างกุ้ง สื่อวิทยุเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมมากจากประชาชนพม่า เพราะในพม่าการเป็นเจ้าของเครื่องรับวิทยุทำได้ง่ายกว่าเครื่องรับโทรทัศน์ ประกอบกับราคาเครื่องรับวิทยุก็ถูกกว่าเครื่องรับโทรทัศน์ จากการสำรวจของ Nielsen ในปี 1996 แสดงให้เห็นจำนวนผู้รับฟังวิทยุมีถึงร้อยละ 95 ที่รับฟังวิทยุระบบเอ.เอ็มและอีกร้อยละ 5 รับฟังในระบบเอฟ.เอ็ม (ในย่างกุ้งมีสถานีวิทยุระบบเอฟ.เอ็ม 3 คลื่นคือ 98 MHz ,102 MHz และ 104 MHz) นอกจากนี้ในปี 1997 มีการสำรวจถึงจำนวนเครื่องรับวิทยุในประเทศพม่า พบว่า พม่ามีเครื่องรับวิทยุจำนวน 4.2 ล้านเครื่อง หรือเฉลี่ยเครื่องรับวิทยุ 9.6 เครื่อง ต่อประชากร 100 คน

Myanmar Athan ออกอากาศภาษาพม่าเป็นประจำทุกวัน และแบ่งเวลาสำหรับออกอากาศภาคภาษาอังกฤษวันละ 3 ชั่วโมงครึ่ง และแบ่งให้รายการภาคภาษาชนเผ่าต่างๆ เช่น Shan, Mon, Arakaness และ Kachin

ประเภทรายการวิทยุที่เป็นที่นิยมในพม่า คือ รายการเพลง ข่าว และละครวิทยุ ตามลำดับ

Radio Myanmar (หรือ Myanmar Athan) ได้รับเงินทุนจากรัฐบาล และสามารถมีโฆษณาได้ และเป็นโฆษณาที่มาจากธุรกิจในประเทศ แต่มีโฆษณาที่มาจากกลุ่มเครือข่ายต่างชาติ เช่น Procter & Gamble ,Nestle ฯลฯ

ผู้ฟังสามารถเข้าถึงรายการวิทยุต่างประเทศได้ เช่น BBC ,VoA ,Radio Free Asia และ Norway-based Democratic Voice of Burma (ซึ่งออกอากาศเป็นภาษาพม่า)

- BBC ออกอากาศประมาณ 10 ชั่วโมงของรายการภาษาพม่าทุกอาทิตย์ เน้นที่ข่าวในและนอกประเทศ
- VoA ออกอากาศประมาณ 90 นาทีในรายการภาษาพม่าทุกวัน
- Norway-based Democratic Voice of Burma ได้รับจากรัฐบาลนอร์เวย์ ออกอากาศ 1 ชั่วโมงครึ่งทุกวัน
- The Burmese broadcasts of Radio Free Asia ออกอากาศ 3 ชั่วโมงทุกวัน

โทรทัศน์

พม่าได้รับความช่วยเหลือจากประเทศญี่ปุ่นที่เข้ามาช่วยก่อตั้งสถานีโทรทัศน์แห่งแรกให้ในปี 1980 คือ Myanmar Television (MRTV 1)โดยมีรัฐบาลเป็นเจ้าของ ควบคุมและดูแลโดย MTRD หรือ The Myanmar Television and Radio Department

ในระยะเริ่มแรก MRTV 1 ออกอากาศครอบคลุมเฉพาะบริเวณเขตเมืองย่างกุ้งเท่านั้น ต่อมาได้มีการเพิ่มสถานีทวนสัญญาณอีกประมาณ 120 แห่งทั่วประเทศ ประกอบกับใช้บริการของ Asia Sat 1 เพื่อขยายการออกอากาศของ MRTV 1 ให้ครอบคลุมได้ถึงร้อยละ 82ทั่วประเทศ

ข้อมูลจากรัฐบาล อ้างว่า Myanmar Television หรือ MRTV 1 สามารถส่งสัญญาณได้ครอบคลุมถึง 267 จังหวัดจากทั้งหมด 327 จังหวัดของประเทศพม่า

ในปี 1990 ทางด้านทหารได้ก่อตั้งสถานีโทรทัศน์แห่งที่ 2 คือ Myawadee Television หรือ MRTV 2 ออกอากาศผ่านดาวเทียม โดยวัตถุประสงค์เริ่มแรก เพื่อใช้ในกิจการของกองทัพ แต่ต่อมาในปี 1997 ก็เปิดบริการกับประชาชนทั่วไป

จากการสำรวจในช่วงปี 1990 พบว่าพม่ามีเครื่องรับโทรทัศน์ จำนวน 260,000 เครื่องทั่วประเทศ เฉลี่ย 0.6 เครื่องต่อประชากร 100 คน เหตุที่พม่ามีเครื่องรับโทรทัศน์จำนวนน้อยเพราะรัฐบาลเข้มงวดในการออกใบอนุญาตครอบครองและเปิดรับโทรทัศน์ และเรียกเก็บภาษีเครื่องรับโทรทัศน์ในอัตราที่สูง ส่งผลให้ราคาเครื่องรับโทรทัศน์สูงตามไปด้วย

Myanmar Television (MRTV 1) ออกอากาศ 5 ชั่วโมงในวันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์) และ ออกอากาศ 8 ชั่วโมงในวันหยุด (เสาร์-อาทิตย์) โดยจะออกอากาศเป็นภาษาพม่าทั้งหมด ยกเว้นช่วงข่าวภาคดึกจะออกอากาศเป็นภาษาอังกฤษ ส่วนภาษาชนเผ่าอื่นๆนั้นไม่มี

Myawadee Television (MRTV 2) จะออกอากาศรายการในภาษาพม่า ในช่วงเวลาเหมือนกับ MRTV 1

รายการโทรทัศน์ที่เป็นที่นิยมในพม่าคือ ภาพยนตร์พม่า ข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศ สารคดี และกีฬา ตามลำดับ

สำหรับการติดตั้งจานดาวเทียมจะต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐบาล ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายค่าใบอนุญาตและค่าติดตั้งสูงถึง 80,000 – 100,000 kyats และความไม่แน่นอนของการส่งกระแสไฟฟ้าซึ่งจะส่งผลขัดขวางการใช้ดาวเทียมและเคเบิล

การรับสัญญาณดาวเทียม พม่าสามารถรับสัญญาณได้ ภายใต้พื้นที่รัศมีของ Thaicom และ AsiaSat ผู้ชมจำนวนมากสามารถรับรายการจากไทยและเครือข่าย STAR TV ของ Murdoch รวมถึง Channel V ,STAR Movies ,Star Sport และ Star Plus บางคนสามารถรับ Singapore-based Asia Business News network โดยจะรับชมได้ในโรงแรมใหญ่ซึ่งส่วนมากจะรับข่าว CNN และ BBC ในระบบเคเบิล แต่ประชาชนทั่วไปไม่ได้รับอนุญาตรับช่องข่าวนี้ได้

จากการสำรวจของ Nielsen ปี 1996 พบว่าผู้รับสารที่สามารถเข้าถึงทั้งสื่อวิทยุและสื่อโทรทัศน์ จะมีอัตราเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากกว่าสื่อวิทยุถึง 2 เท่า

จากการลงสำรวจในพื้นที่ทำการวิจัย ผู้วิจัยพบว่าในปัจจุบันพม่ามีช่องสถานีโทรทัศน์เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งช่อง คือ MRTV 3 (International) ซึ่งส่งสัญญาณผ่านเครือข่ายดาวเทียม นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์นักธุรกิจคนไทยที่ธุรกิจกับพม่า ถึงข้อมูลด้านสื่อของพม่าดังนี้ว่า พม่ามีช่องโทรทัศน์ 3 ช่อง ได้แก่ MRTV (Myanmar TV), MRTV3 (Satellite) และ MRW (Myawadee TV) โดยฝั่งไทยสามารถรับได้เมื่อติดดาวเทียม ซึ่งรับได้เฉพาะช่อง MRTV3 ที่ส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมเท่านั้น ส่วนวิทยุของพม่าจะส่งในระบบ SW (Short Wave) ซึ่งส่วนใหญ่จะส่งผ่านคลื่นของ BBC ในภาคภาษาพม่าในด้านเนื้อหารายการวิทยุและโทรทัศน์ของพม่าส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับข่าว โฆษณาชวนเชื่อจากรัฐบาล กิจกรรมของผู้นำ (สื่อทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงของรัฐ) และมีรายการประเภทวัฒนธรรม ดนตรีรำ ฟ้อนร้องเพลง ผู้ให้ข้อมูลกล่าวอีกว่าคนไทยส่วนใหญ่ไม่ค่อยดูหรือฟังวิทยุของพม่าเพราะปัญหาด้านภาษาเป็นสำคัญ แต่ที่มีคนไทยดูหรือรับฟังอาจเป็นเพราะสามารถเข้าใจภาษาพม่าได้ หรืออาจเป็นคนพม่าที่เข้ามาอยู่ในเมืองไทยเป็นเวลานาน จนได้ถือบัตรประจำตัวประชาชนไทย ส่วนคนพม่าเปิดดูสื่อจากไทยเป็นหลัก เปิดรายการจากจันทรวงลงมา และเปิดรายการจากพม่า จำนวนน้อยเพื่อรับข่าวสารของพม่าบ้าง และคนพม่าบริเวณท่าซีเหล็กนิยมบอกรับเป็นสมาชิก UBC มาก (อนนท์ มากมาสิน เจ้าของกิจการค้าไม้ ที่อำเภอแม่สาย, สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2547)

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า พม่ามีช่องโทรทัศน์จำนวน 3 ช่อง ได้แก่

1. Myanmar Television (MRTV 1)
2. Myawadee Television (MRTV 2/ MRW)
3. Myanmar Television Satellite (MRTV 3)

ซึ่งสามารถเปิดรับได้บริเวณชายแดน มักจะแทรกเข้ามาในช่องสัญญาณของช่อง 11 ของไทย หากแต่สัญญาณมาไม่สม่ำเสมอ และไม่ชัดเจน นอกจากจะมีการติดเคเบิลที่ส่งสัญญาณช่องโทรทัศน์ของพม่า หรือติดจานรับดาวเทียมจึงจะทำให้เปิดรับรายการโทรทัศน์จากพม่าได้ชัดเจน

ส่วนสถานีวิทยุในอ่างกึ่งมีสถานีวิทยุระบบเอฟ.เอ็ม 3 คลื่น คือ 98 MHz ,102 MHz และ 104 MHz แต่ในบริเวณแม่สาย-ท่าซำเหล็ก น่าจะรับได้เพียงสัญญาณวิทยุระบบSW (Short Wave) แต่ก็เปิดรับได้ไม่สม่ำเสมอ และไม่ชัดเจน

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนเครื่องรับวิทยุและเครื่องรับโทรทัศน์ในพม่า

ปี	เครื่องรับวิทยุ		เครื่องรับโทรทัศน์	
	จำนวน (ล้านเครื่อง)	ต่อประชากร 100 คน	จำนวน (แสนเครื่อง)	ต่อประชากร 100 คน
1980	0.8	2.3	1	...
1985	2.5	6.7	20	0.05
1990	3.4	8.4	101	0.25
1995	4.0	9.3	230	0.54
1996	4.1	9.6	250	0.58
1997	4.2	9.6	260	0.59

ที่มา : UNESCO 1998, 1999

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนประชากรต่อเครื่องรับวิทยุ และเครื่องรับโทรทัศน์ 1 เครื่อง เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยและประเทศพม่า

ประเทศ	จำนวนประชากร(คน)ต่อ เครื่องรับวิทยุ 1 เครื่อง	จำนวนประชากร(คน)ต่อ เครื่องรับโทรทัศน์ 1 เครื่อง
ประเทศไทย	4	14
ประเทศพม่า	11	179

ที่มา : Europa World Yearbook, 2000